

Parshat Bo
The Significance of Makkat Bechorot

Simon Wolf

In Parshat Shmot, God appears to Moshe, shortly after he begins his journey back to Mitzrayim, with a surprising revelation. He instructs Moshe to threaten Paraoh from the outset with what will eventually become the tenth and final plague. "And God said to Moshe, 'When you return to Egypt, see that you perform before Paraoh all the wonders that I have put within your grasp. I, however, will harden his heart so that he will not let the people go. Then you shall say to Paraoh, "Thus says God: Yisrael is My first-born son (בְּנִי הִנֵּה אֲנִי ה' וְאֶת־בְּנֵי בְּכֹרִי) and I have said to you, 'Let My son go, that he may worship Me,' yet you refuse to let him go. Now I will slay your first-born son (הִנֵּה אֲנִי ה' וְאֶת־בְּנֵי בְּכֹרִי)." ¹ It is such a bold and potentially dangerous message to convey to Paraoh that Moshe never, at least explicitly, ² conveys this message to Paraoh until immediately before the tenth plague. Why does God want Moshe to disclose this information to Paraoh upfront?

Rashi, quoting Chazal, suggests that it is a part of God's attempt to present His credentials. ³ God is demonstrating his great power by disclosing upfront his final plan. He is willing to forgo the element of surprise, which is the hallmark of human revenge, because He is the all-powerful God who cannot be escaped. Therefore, He is warning Paraoh upfront that the only alternative to facing the full fury of God is to repent. He is mapping out for Paraoh what he will inevitably face if he does not mend his ways (See Parshat Va'era – Plague Patterns). The Ri B'chor Shor proposes that it is to prevent any misunderstanding about God's foreknowledge

about what it will take for Paraoh to release the people. ⁴ One should not mistakenly conclude that God thought He could overcome Paraoh with each plague and when that attempt failed He moved on to the next plague to try something newer and harsher. Rather, from the outset, God opines on what will finally get Paraoh to acquiesce to freeing Yisrael and all the interim plagues were intended from the start to further demonstrate God's power and capabilities.

After the plague of Choshech in this week's Parsha, Paraoh recalls Moshe to inform him that he relents on withholding the children from leaving with the rest of the nation to worship God. ⁵ He releases them to travel and worship God, but he still stipulates that the people will have to leave their livestock behind. Moshe responds to Paraoh's new demand by declaring that not only will we take our own flocks, but you will also provide us with animals for sacrifices. Paraoh is incensed by Moshe's bold pronouncement and informs Moshe that he should "leave from me and take care to no longer see my face, for on the day you see my face you shall die." ⁶ Moshe retorts that he will abide by Paraoh's demand that he no longer appear before him in the palace.

The only issue is that there is still one more plague that God plans to bring upon the Egyptians and He needs Moshe to warn Paraoh of the impending tenth and final plague. The next verse begins, "And God said to Moshe..." ⁷ All the commentaries are perplexed as to how it could be that God appeared to Moshe in a place of defilement such as the palace of Paraoh. Chazal claim that God made an exception in this case so that Moshe could stand by his word that he would no longer appear before Paraoh. ⁸ Rashi, ⁹ the Rashbam ¹⁰ and the Ramban ¹¹ all follow this

¹ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּלִבְתֶּךָ לְשׁוּב מִצְרַיִם רְאֵה כָּל־הַמִּצְפִּיִּים אֲשֶׁר־שָׁמַיִת בְּיָדְךָ וְעִשִּׂיתָם לִפְנֵי פַרְעֹה וְאֲנִי אֶחְזַק אֶת־לִבּוֹ וְלֹא יִשְׁלַח אֶת־הָעָם: וְאָמַרְתָּ אֶל־פַּרְעֹה זֶה אָמַר יְהוָה בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל: וְאָמַר אֵלָיו שְׁלַח אֶת־בְּנִי וְעַבְדִּי וְתִמְאַן לְשַׁלְּחוֹ הִנֵּה אֲנִי הִנֵּה אֶת־בְּנֵי בְּכֹרֶךָ: (שמות ד, כא-כג)

² וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם הַעֲבָדִים נִקְרָא עֲלֵינוּ גִלְגָּל זֶה דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבָּר וְנִבְחַר לִיקְוֹק אֲלֵקֵינוּ (תנחומא וארא די) ... פֶּן יִפְגְּעוּ בְּדַבְּרֵי אֱלֹהִים בְּדַבְּרֵי אֱדוּמִים וְלֹא יִפְגְּעוּ מִהוּ פֶּן יִפְגְּעוּ לְלַמְדָּךְ שְׁנֵהוּ בּו כְּבוֹד לְלַמְדָּךְ שְׁחִיב אָדָם לְחַלּוֹק כְּבוֹד לְמַלְכוּת. (שמות רבה שמות ה, טו "רש"י שמות ד, כג)

³ ...בְּנוֹהַג שֶׁבְּעוֹלָם בְּשֶׁר וּדְם שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ לְהַבִּיא רַעַה עַל שׁוֹנְאוֹ פְּתוּאֹם מְבִיא עֲלָיו שְׁלֵא יִרְגֵּשׁ בּו וְהַקְבָּ"ה הִיא מְתַרָּה בּו בְּפַרְעֹה הַרְשָׁע עַל כָּל מַכָּה וּמַכָּה שֶׁנִּשְׁמָר הֵנָּה יֵד ה' הוּיָהּ, הַנְּנִי מְמַסֵּר, הֵנָּה אֲנִי נּוֹגֵף. הַנְּנִי מְבִיא מַחֵר וּכְן כָּלֵם, זִש"ה הוּן אֵל יִשְׁגִּיב בְּכַחוּ מִי כְמוֹהוּ מוֹרָה (אִיּוֹב לו) שֶׁהוּא מוֹרָה לְרַשָּׁעִים דֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה אֲל"ל לְפַרְעֹה וְעַתָּה שְׁלַח הַעַז אֵת מִקְנֶךָ לְמַה הֵנָּה אֲנִי מְמַסֵּר, אַח"כ הַנְּנִי מְבִיא מַחֵר אַרְבַּה בְּגִבּוֹלְךָ, הַכֵּל בְּהַתְרָאָה... (תנחומא וארא די) ... שְׁלַח אֵת בְּנֵי וְגו' הֵנָּה אֲנִי הַרְג וְגו' - הִיא מַכָּה אַחֲרוֹנָה וְבַה תְּחַלְּהָ מִפְּנֵי שֶׁהִיא קִשָּׁה, זֶה הוּא שְׁאֵמֶר (אִיּוֹב לו כב) הוּן אֵל יִשְׁגִּיב בְּכַחוּ, לְפִיכָךְ מִי כְמוֹהוּ מוֹרָה (אִיּוֹב לו כב). בְּשֶׁר וּדְם הַמְבַקֵּשׁ לְהַנְקֵם מְחַבְּרֵי מַעֲלִים אֵת דְּבָרָיו שְׁלֵא יִבְקֵשׁ הַצִּלָּה, אֲבָל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁגִּיב בְּכַחוּ וְאֵין יְכוּלֵת לְהַמְלִיט מִיָּדוּ, כִּי אִם בְּשׁוּבֵוֹ אֵלָיו, לְפִיכָךְ הוּא מוֹרָה וּמְתַרָּה בּו לְשׁוּב: (רש"י שמות ד, כג)

⁴ הֵנָּה אֲנִי הוֹרֵג אֵת בְּנֶךָ - מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, וּמִתְחִילָה אֵין רֹצֵה שֶׁתְּתַרָּה בּו עַל אוֹתָהּ מַכָּה שֶׁתִּצְנָחֵינוּ, שְׁלֵא יִאֲמַר סְבוֹר הִיא לְצַנְחֵי בְּשֵׁאֵר הַמְכוּת וְטַעַה. אֲבָל עֲכָשִׁיו שֶׁתְּתַרָּה בּוּ בְּמַכְתּ בְּכוֹרוֹת, יֵדַע שֶׁהִיִּיתִי יוֹדַע שְׁלֵא יִשְׁלַחַם עַד מַכְתּ בְּכוֹרוֹת. וְגַם מִשֶׁה עַל זֵאת הִיא סוּמֵךְ, כִּשְׁהִיא אוֹמֵר לוֹ פַּרְעֹה הַתְּפִלָּה עָלֶיךָ, הִיא מְתַפְּלָל עֲלָיו, כִּי הִיא יוֹדַע שְׁלֵא יִצְאוּ עַד מַכְתּ בְּכוֹרוֹת, וְלֹא הִיא מְבִיאַן רַק לְהַרְבוֹת אוֹתוֹתָיו וּמוֹפְתָיו. (ר"י בְּכוֹר שׁוֹר שְׁמוֹת ד, כג)

⁵ וַיִּקְרָא פַּרְעֹה אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה רַק צֹאנְכֶם וּבְקָרְכֶם יִצְגוּ גַם־טַפְכֶם יִלְךְ עִמָּכֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַם־אִתָּה תִתֵּן בְּיָדֵנוּ זִבְחִים וְעֹשִׂינוּ לִיקְוֹק אֱלֹהֵינוּ: וְגַם־מִקְלָנוּ יִלְךְ עִמָּנוּ לֹא תִשְׁאָר פְּרֹסֶה כִּי מִמֶּנּוּ נִקְחָ לְעֹבֵד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִבְדַּע מִה־נִּעֲבֹד אֶת־יְהוָה עַד־בָּאֵנוּ שָׁמָּה: (שמות י, כד-כו)

⁶ וַיִּחְזַק יְהוָה אֶת־לִב פַּרְעֹה וְלֹא אָבָה לְשַׁלְּחָם: וַיֹּאמֶר לּוֹ פַּרְעֹה לֶךְ מִעַל הַשְּׂמֶרֶךְ לֶךְ אֶל־תַּסְּף רְאוֹת פְּנֵי כִּי בְּיָוִם רְאוֹתָךְ פְּנֵי תַמּוֹת: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֵּן דַּבַּרְתָּ לֹא־אִסַּף עוֹד רְאוֹת פְּנֵיךָ: (שמות י, כז-כט)

⁷ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עוֹד נִגַּע אֶחָד אֲבִיא עֲלֶיךָ פַּרְעֹה וְעַל־מִצְרַיִם אֲחֵרֵי־כֵן יִשְׁלַח אֶתְכֶם מִזֶּה לְשַׁלְּחוֹ כָּל־כֶּהֱן יִגְרֹשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה: (שמות יד, א)

⁸ ...וְאִמַר לוֹ פַּרְעֹה עַד מָתַי אֵתָה נִכְנַס לְכָאן לִךְ מַעַל הַשְּׂמֶרֶךְ לֶךְ אֵל תּוֹסַף רְאוֹת פְּנֵי, אִמַר לוֹ מִשֶׁה יִפֵּה דְבַרְתָּ לֹא אוֹסִיף עוֹד רְאוֹת פְּנֵיךָ, אִמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִה עֲדִיין מִתְבַקֵּשׁ לִי לְהוֹדִיעַ לְפַרְעֹה מַכָּה אַחַת מִיָּד קִפְץ עֲלָיו אֲלֵקִים כְּבִיכּוֹל נִכְנַס בְּפִלְטִין שֶׁל פַּרְעֹה בְּשִׁבְלֵי מִשֶׁה שְׁאֵמֶר לוֹ לֹא אוֹסִיף עוֹד רְאוֹת פְּנֵיךְ שְׁלֵא יִמְצֵא בְּדָא, וְאֵתָה מוּצֵא שְׁלֵא דְבַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם מִשֶׁה בְּבִיתוֹ שֶׁל פַּרְעֹה אֵלָא אוֹתָהּ שְׁלֵא מִנִּין שְׁנִאֲמַר (שמות ט, כ) כְּצִאתִי אֵת הָעִיר אֲפֹרֹשׁ כְּפִי אֵל ה' וְעֲכָשִׁיו קִפְץ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְדַבֵּר עִם מִשֶׁה שְׁנִאֲמַר עוֹד נִגַּע אֶחָד אֲבִיא עַל פַּרְעֹה וְגו'... (שמות רבה בא יח, א)

⁹ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֹּה אָמַר ה' - בְּעַמְדוֹ לִפְנֵי פַרְעֹה נִאֲמַרְהָ לוֹ נְבוּאָה זֹו שֶׁהִרִי מְשִׁיֵּא מִלְפָּנָיו לֹא הוֹסִיף רְאוֹת פְּנֵי: (רש"י שמות יא, ד)

¹⁰ וַיֹּאמֶר י"י אֵל מִשֶׁה - בְּעַמְדוֹ לִפְנֵי פַרְעֹה עוֹד נִגַּע אֶחָד וְגו', וְאַחֲרֵי כֵן הִשִּׁיב מִשֶׁה לְפַרְעֹה כֹּה אָמַר י"י כְּחִצּוֹת הַלַּיְלָה וְגו': (רש"י שמות יא, א)

¹¹ וַיֹּאמֶר ה' אֵל מִשֶׁה עוֹד נִגַּע אֶחָד - בְּעַמְדוֹ לִפְנֵי פַרְעֹה נִאֲמַר לוֹ זֶה, שֶׁהִרִי מְשִׁיֵּא מִלְפָּנָיו לֹא הוֹסִיף רְאוֹת פְּנֵי: לְשׁוֹן רִש"י. וְכֵן אֲמַרוּ רַבּוֹתֵינוּ (שְׁמו"ר יח א) קִפְץ עֲלָיו הָאֲלֵקִים, כְּבִיכּוֹל נִכְנַס בְּפִלְטִין שֶׁל פַּרְעֹה בְּשִׁבְלֵי מִשֶׁה שְׁאֵמֶר לֹא אוֹסִיף עוֹד רְאוֹת פְּנֵיךְ שְׁלֵא יִמְצֵא בְּדָא, וְאֵתָה מוּצֵא שְׁלֵא דְבַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם מִשֶׁה בְּבִיתוֹ שֶׁל פַּרְעֹה אֵלָא

approach. On the other hand, the Ibn Ezra suggests that God did not speak to Moshe now, but rather this verse is a reference back to what God told Moshe on his way from Midyan to Egypt that God would in the end kill the first-born Egyptians.¹² Moshe realizes that this is the moment God predicted since Paraoth was no longer willing to listen and therefore he relays the information that God had previously disclosed to him as if God had just spoken to him.¹³

In Parshat Ki Tavo, the Torah instructs the individual to "take your first fruits from the Land that God has bestowed you, place them in a basket and bring them to the place that God has chosen to have His name dwell there. You will come to the priest that is serving in that day and you will say to him...that God took us out of Egypt with a mighty hand (בְּיַד חֲזָקָה), an outstretched arm (וּבְזַרְעוֹ נְטוּיָה), awesome power (וּבְמִלְאָה גְדֹלָה) and by signs and wonders (וּבְאֵימֹת וּבְמִפְתֵּימַי)."¹⁴ The author of the Haggada interprets the "mighty hand (בְּיַד חֲזָקָה)" as referencing to the pestilence (ir הדבר) as it says, "behold the hand of God will be upon (הַיָּד הַחֲזָקָה הַזֹּאת) the cattle in the fields..."¹⁵ While the Haggada proffers a proof text, the more likely explanation of God's mighty hand is found in the postscript to the Exodus.

At the tail end of this week's Parsha, the Torah in two paragraphs speaks about the sanctification of the first-born males, both human and animal, that are a result of God killing all the first-born men and animals in Egypt. "When Pharaoh stubbornly refused to let us go, God slew every first-born in the land of Egypt, the first-born of both man and

beast. Therefore I sacrifice to God every first male issue of the womb and redeem every male first-born among my children."¹⁷ In addition, they both state the obligation to don Tefillin as a remembrance to God's taking Bnei Yisrael out of Egypt. On four separate occasions in this small epilogue to the Exodus, the Torah mentions God's mighty hand. "And Moshe said to the people, 'Remember this day, on which you went free from Egypt, the house of bondage, how God freed you from it with a mighty hand (כִּי בְחֲזָקַת יָד הוֹצִיא יְקוֹקָה) (אֶתְכֶם מִזֶּה); no leavened bread shall be eaten."¹⁸ "And this shall serve you as a sign on your hand and as a remembrance between your eyes in order that the teaching of God may be in your mouth that with a mighty hand God freed you from Egypt (כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצִיאָנוּ יְקוֹק מִמִּצְרַיִם)." ¹⁹ "And when, in time to come, your child asks you, saying, 'What does this mean?' you shall reply, 'It was with a mighty hand that God brought us out from Egypt (בְּחֲזָקַת יָד הוֹצִיאָנוּ יְקוֹק מִמִּצְרַיִם), the house of bondage..."²⁰ "...And so it shall be as a sign upon your hand and as a frontlet on your forehead that with a mighty hand God freed us from Egypt (כִּי בְחֲזָקַת יָד הוֹצִיאָנוּ יְקוֹק מִמִּצְרַיִם)." ²¹ In context and following on the heels of the Exodus, the mighty hand of God mentioned in all likelihood is a reference to the final plague of the killing of the first-born that precipitated Bnei Yisrael's departure from Egypt. This is further bolstered by the verse in Tehillim that summarizes the Exodus as follows, "Who struck Egypt through their first-born... and brought Yisrael out of their midst...with a strong hand (בְּיַד חֲזָקָה) and outstretched arm, His kindness is eternal."²² In conclusion, it would seem from all this that the

אותה שעה, מנין, כצאתי את העיר וגו' (לעיל ט טו), ועכשיו קפץ הקדוש ברוך הוא ודבר עם משה, שנאמר עוד נגע אחד וגו': והנה גם בזה קיצר בסיפורים, כי ה' אמר לו עוד נגע אחד אביא על פרעה, והודיעו הנגע ההוא, ואמר לו כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים, וכל ענין הפרשה היא (פסוקים ד - ח), אבל לא רצה הכתוב להאריך באמירה שאמר השם למשה, כי די במה שספר משה לפרעה כה אמר ה', כמו שפירשתי בארבה (לעיל י ב), ובאו כענין הזה פרשיות רבות בתורה. ובסדר הזה פרשת קדש לי כל בכור, תקצר בדבור הקדוש ברוך הוא למשה (לעיל י ג), ותאריך במאמר משה אל העם זכור את היום הזה (שם ג), וגמר הפרשה כולה, והם דברי השם אל משה שאמרם לישראל בו בלשון שנצטוו. ואמר (בפסוק ב) דבר נא באזני העם, בצאתך מלפני פרעה: (רמב"ן שמות יד, א)

¹² ויאמר ה' היה ראוי שתהיה דבקה בפסוק הזה פרשת ויאמר משה כה אמר ד', וכנסה ביניכם פרשת עוד נגע אחד, והטעם להורות זה, שאמר כה אמר ד'. ומתי נאמר לו זה נאמר לו במדין עוד הנה אנכי הורג את בנך בכורך (שמות ד, ג). ובבוא מכת בכורים צווה מאת השם בהר סיני שישאלו איש מאת רעהו. וכבר פירשתי להם ש כתוב ושאלה אשה משכנתה (שמות ג, כב), וכאן כתוב וישאלו איש מאת רעהו. והנה פי', ויאמר ד' אל משה עוד נגע אחד, וכבר אמר השם זה למשה, כי רבים ככה, ויאמר גרש יגרש, כאשר אמר וביד חזקה יגרשם מארצו (שמות ו, א): (אבן עזרא פי' הארוך שמות יא, א) \ ויאמר ה' למשה - וכבר אמר ה' למשה, וכבר הראתיו רבים כאלה. (אבן עזרא פי' הקצר שמות יא, א)

¹³ ויאמר ה' וגו' עוד נגע וגו'. פרשה זו מגדת מה שכבר אמר ה' קודם. ותמצא כי התחלת המכות נבואה ראשונה שהיתה במדין אמר לו (ג' י"ט) לא יתן אתכם מלך מצרים להלך ולא ביד חזקה ושלחתי את ידי וגו' ונתתי את חן העם וגו' ושאלה וגו'. ובבואה ב' גם כן במדין הודיעו מכת בכורות דכתיב (ד' כ"ב) בני בכורי וגו' ותמאן לשלחו הנה אנכי הורג את בנך בכורך הרי בידו מכת בכורות באחרונה. ובבואה ג' בארץ מצרים אמר אליו (ד') כי סימן סוף המכות הוא כשלא ישמע להם פרעה פירוש שלא ירצה לשמוע דבריהם עוד, אשר על כן נשארם לו אל תופס וגו' מזה ידע כי הגיע זמן מכה האחרונה שבה יצאו וידע אותה כי היא זו מכת בכורות ששקולה כנגד כל וכו' הנאמרות אליו שמכות מצות ושאלה אשה משכנתה, והוא מה שאמר הכתוב ויאמר ה' עוד נגע וגו' פירוש כבר

אמר ה' עוד וגו' פירוש שהוא מה שכתב בנבואות הראשונות כמו שרשמתי, ולזה אמר משה תיכף אל פרעה כה אמר ה' כחצות הלילה וגו'. והגם שלא מצינו שאמר לו ה' שם פרט זה של כחצות, ילמד סתום מהמפורש כי כן היו שם הדברים אלא שקצר וממקומו אתה למד כי כן אמר אליו ה'. ומעתה לא נאמרה נבואה זו במצרים, גם לא קשה למה יצא ה' פעמים על שאלת כלים ממצרים: (אור החיים שמות יא, א)

¹⁴ והיה כִּי-יִתְּבֹאוּ אֵלֶיךָ הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְקוֹק אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה וְיִשְׁבַּתְּ בָּהּ: וְלִקְחֹתָ מֵרֵאשִׁיתוֹ כָּל-פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תִּבְרֵא מֵאֲרָצְךָ אֲשֶׁר יְקוֹק אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וְשִׂמְתָּ בַטֶּנֶא וְהִלַּחְתָּ אֵלֶיךָ מִקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יִבְחַר יְקוֹק אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁנן שְׁמוֹ שָׁם...וְעֵינֶיךָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְקוֹק אֱלֹהֶיךָ אֲרָמִי אֲבָד אָבִי וַיִּרְדַּ מִצְרַיִם וַיִּגְרֶם שָׁם בְּמִתִּי מַעֲט וַיְהִי-שֵׁם לְגוֹי גְדוֹל עַצְמוֹ נוֹרָא וַיִּרְעוּ אֶתְּנוּ מִמִּצְרַיִם וַיַּעֲבֹדוּ וַיִּתְּנוּ עֲלֵינוּ עֲבָדָה קָשָׁה וַיַּצְלַק אֶל-יְקוֹק אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְקוֹק אֶת-קִלְנוֹ וַיִּרָא אֶת-עֲבֹדֵינוּ וְאֶת-עַמְלֵנוּ וְאֶת-לִחְצֵנוּ: וַיּוֹצֵאֵנוּ יְקוֹק מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזַרְעוֹ נְטוּיָה וּבְמִלְאָה גְדֹלָה וּבְאֵימֹת וּבְמִפְתֵּימַי: (דברים כו, א-ח)

¹⁵ בְּיַד חֲזָקָה - זו הַדְּבָר, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: הַנֶּה יָד יְיָ הַיְהִי בְמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בִּשְׂדֶה, בְּסוֹסִים, בְּחִמְרִים, בְּגַמְלִים, בְּבָקָר וּבְצֹאן, דְּבַר כָּבֵד מְאֹד: (הגדה של פסח)

¹⁶ הַנֶּה יָד יְקוֹק הַזֶּה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בִּשְׂדֶה בְּסוֹסִים בְּחִמְרִים בְּגַמְלִים בְּבָקָר וּבְצֹאן דְּבַר כָּבֵד מְאֹד: (שמות ט, ג)

¹⁷ וַיְהִי כִּי-הִקְשָׁה פְרַעְהַ לְשַׁלְּחַנוּ וַיְהִרְגַ יְקוֹק כָּל-בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר אִדָּם וְעַד-בְּכוֹר בְּהֵמָה עַל-כֵּן אֵין זְבַח וְלִיקוֹק כָּל-פֶּסַח רָחֵם הַזְּכָרִים וְכָל-בְּכוֹר בְּנֵי אִפְסָדָה: (שמות יג, טו)

¹⁸ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם זָכוֹר אֶת-הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יָצִאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבְּיַת עַבְדֵי כִּי בְחֲזָקַת יָד הוֹצִיא יְקוֹק אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יִצְלַח בְּיַד יְקוֹק אֱלֹהֵי מִצְרַיִם: (שמות ג, ג)

¹⁹ וְהָיָה לָךְ לְאוֹת עַל-יָדְךָ וְלְזִכְרוֹן לְבָבְךָ עַיִנֶיךָ וְלִמְנוּחֶיךָ וְלִמְנוּחֶיךָ וְלִמְנוּחֶיךָ וְלִמְנוּחֶיךָ: (שמות ג, ט)

²⁰ וְהָיָה כִּי-יִשְׁאֲלֶךָ בְּנֶךְ מִחֹר לְאִמְרֵי מִה-יָצִאתָ וְאִמְרָתָ אֵלָיו בְּחֲזָקַת יָד הוֹצִיאָנוּ יְקוֹק מִמִּצְרַיִם מִבְּיַת עַבְדֵי: (שמות ג, יד)

²¹ וְהָיָה לְאוֹת עַל-יָדְךָ וְלִטּוֹטִיפֹת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי בְחֲזָקַת יָד הוֹצִיאָנוּ יְקוֹק מִמִּצְרַיִם: (שמות ג, טז)

²² הַמִּכָּה מִצְרַיִם בְּבִכּוֹרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ: וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ: בְּיַד חֲזָקָה וּבְזַרְעוֹ נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ: (תהלים קלו י"ב)

commandments of sanctifying the first-born and wearing Tefillin are to remember the Exodus, but in particular to recall God's strong hand that slayed all the first-born in Egypt. This raises the question as to why the killing of the first-born is the final plague brought upon the Egyptians before the Exodus and why is it so pivotal in recollecting God's taking Bnei Yisrael out of Egypt? Obviously, the death of a large number of its citizens would make sense as the culmination of God's "war" against Parao and the Egyptians and it is appropriately the proverbial straw that breaks the camel's back, but why the first-born specifically?

The Torah has a number of Mitzvot that revolve around firsts that are dedicated to God. The sanctification of the first-born has already been mentioned.²³ In addition, there are the first fruits that must be brought to the temple²⁴ and the first of one's dough (תְּלוּהָ),²⁵ produce (תְּרוּמָה) and flocks (רְאשֵׁי הַגָּז) that are given to the priests.²⁶ On top of that, there are the tithes from the animals and the produce that must be removed before the owner can partake in them. Why so much emphasis on the first?

When I was younger, I clearly recall entering into stores, especially food establishments, where there was currency taped up on the wall behind the counter. Upon inquiry, the owner would proudly indicate that the displayed notes were the first money they had made when they opened their store or business. It was a source of pride and projected a sense of accomplishment; it was a tacit declaration by the owner that I might have started small or come from humble beginnings, but look at what I have built. The display was a trophy to their achievements and efforts and their hard work. The Torah, with its focus on commandments relating to firsts, capitalizes on this sentiment and redirects it to engender within the individual a sense of recognition, appreciation and gratitude. It takes the natural affinity of a person to self-congratulate, self-admire and boast with the first of their production and achievements and demands that one dedicate that to God instead. By forfeiting one's right to their first and alternatively presenting it to God and his

representatives, one is implicitly declaring that which they have attained is all with the munificence of God. One must first thank God with what they would naturally and sentimentally assume belongs to them and in that shadow celebrate their accomplishments. In that sense, the sanctification of the first-born, while it is of more significance, is no different than the other firsts which are dedicated to God (רְאשֵׁי אֲנוּ). Obviously, a first-born child to a couple, and on a lesser level the first-born animal to a farmer, is a significant emotional event. It is a milestone and momentous occasion that requires introspection and most importantly ultimate gratitude to God for bestowing upon the individual this blessing. Moreover, to have to redeem that child since he actually belongs to God is a significant statement about the priorities in educating and raising that child and all subsequent children to be servants of God. That is why the killing of Egyptian's first-born and the sparing of those from Bnei Yisrael was such an exceptional event and the culmination of the plagues. God took away the most significant possession that the Egyptian's thought rightfully belonged to them and they considered the product of their own making to demonstrate who is really in control.²⁷ At the same time, having mercy on and not harming the first-born of Bnei Yisrael sanctified them to God in order to convey to Bnei Yisrael the message that Parao and the Egyptians had not grasped – everything belongs to God and is in God's hands and we must act accordingly.

If one looks deeper into the Torah's understanding of a B'chor, the first-born has an additional dimension than simply being the first. In Sefer Devarim, when discussing the proper conduct of a father towards his first-born son, the Torah indicates that the first-born is entitled to a double portion in the inheritance.²⁸ Later on when discussing levirate marriage, the Torah, according to Chazal, puts an emphasis on the eldest brother performing the levirate marriage.²⁹ In both these cases, the eldest or first-born son has a unique standing. Why is the first-born granted a double portion and why do we favor the eldest brother in a levirate marriage? The Shulchan Aruch also includes in the laws relating

²³ כי לי כל בכור ביום הפתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור בישראל מאדם עד בהמה לי יהיו אני יקוק; (במדבר ג, יג)
²⁴ ראשית בכורי אדמתך תביא בית יקוק אלקיך לא תבשל גדי בחלב אמו: (שמות כג, טו ולד, כו)
²⁵ ראשית ערסתכם תלה תרימו תרומה כתרומת גרן. בן תרימו אתה: (במדבר טו, כ)
²⁶ ראשית דגנך תירשך ויצהרך וראשית גז צאנך תתן לו (דברים יח, ד)
²⁷ וְכָל-בְּכוֹר בְּמִצְרַיִם רֵאשִׁית אֲנֹנִים בְּאֵלֵי-יְהוָה: (תהלים עח, גא) ׀ וְכָל-בְּכוֹר בְּאֵרֶץ מִצְרַיִם לְכָל-אֲנֹנִים: (תהלים קה, לו)

²⁸ כי תהיון לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה וילדו לו בנים האהובה והשנואה והיה הבן הבכור לשניאה: והיה ביום הנחילו את בניו את אשר יהיה לו לא יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה הבכר: כי את הבכר בן השנואה יכיר לתת לו פי שנים בכל אשר ימצא לו כי הוא ראשית אנו לו משפט הבכרה: (דברים כא, טו-יז)
²⁹ כי ישבו אחים יחד ומת אחד מהם ובן אין לו לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר יבמה: ובא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה: והיה הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו המת ולא ימחה שמו מישראל: (דברים כה, ה-ו) ׀ ת"ר: והיה הבכור - מיכן שמצוה בגדול לייבם... (יבמות כד.)

to honoring one's parents that a person is obligated to honor their older sibling.³⁰ This is based on the Gemara in Ketubot that states that the honoring of one's parents extends to step-parents too and there is also an inclusion that requires such honor be extended to an older sibling as well.³¹ In next week's Parsha, when Miriam leads the women in song, it identifies her as the sister of Aharon (אָחוֹת אַהֲרֹן) and not the sister of Moshe.³² Both the Rashbam and the Ramban explain that it is customary for the text to identify a sibling by their oldest brother.³³ Sefer Breishit is also replete with examples and stories of siblings quibbling over being granted the status of the first-born son (בְּכֹרָה).³⁴ All of these examples point to their being something unique about the eldest son, especially if he is the first-born.

The easiest way to understand this phenomenon in those days is to look at the dynasty of the kingship. It is assumed that the first-born will be the crown-prince who will fill his father's shoes as the monarch when the king passes away. For example, Amnon, King David's first-born, is assumed to be the inheritor to the throne. When he is killed, his next brother Avshalom assumes that role and after Avshalom's death, Adoniya assumes that he is the next in line.³⁵ The first-born or crown-prince is seen as filling the role of the father, both in assuming his political responsibilities and also from the perspective of the younger siblings. For that reason, the B'chor is given a double-portion, one portion for his family similar to all the other siblings and another portion to support his role as the patriarch of the family. This also true of the levirate marriage, the eldest brother is considered as the de facto leader of the family and therefore he is looked to first in order to fill the shoes of his deceased brother. That is why the older sibling, especially the first-born, is seen as warranting honor as an extension

of the parents since he is assumed to be their replacement and the one who will fill their role as leader of the family upon their passing. This also explains why Miriam is identified as Aharon and not Moshe's sister. Putting this all together, it seems to be pointing to the fact that the first-born son in a sense represents the future of the family, the one who would naturally assume the role of the parents as the patriarch of the family in the next generation.

With this in mind, we can now better understand why the killing of the first-born was the final plague that God planned to bring upon the Egyptians and the one that caused Paraoth to finally release Bnei Yisrael. It also now makes sense why God wants Moshe to present this endgame before Paraoth from the outset. God was warning Paraoth that if you do not allow Bnei Yisrael to have a future as a nation, I will quid pro quo take away your and your nation's future.³⁶ The killing of the Egyptian first-born was a devastating blow to the future of Egypt and the monarchy; it singlehandedly eliminated Egypt's presumed familial and national leadership. At the same time, it sanctified the first-born of Bnei Yisrael to be dedicated to God. It set the trajectory of the new nation, whose future leadership was consecrated to the service of God. This is especially true given that the first-born were intended to fill the role of the Levites and the priests.³⁷ Makkat B'Chorot was the pivotal plague because it dealt with the future. Representing both the first and future, the sanctification of the first-borns is essential to recalling that which God did in Mitzrayim because it set the tone as well as governing principles of this nascent nation. It is a reminder that everything comes from God and that are future is solely dependent on our dedication to God.

Shabbat Shalom

³⁰ חייב אדם בכבוד אחיו הגדול, בין שהוא אחיו מאביו בין שהוא אחיו מאמו. (ואפילו הקטן הוא ת"ח וגדול בתורה יותר מן הגדול). (כן משמע לו מתשובת הרא"ש שבטעם שאח"כ וסמ"ג ודלא כיש חולקין בזה) (ב"ר). (שו"ע יו"ד רמ, כב)
³¹ הזהירו בכבוד אמכם. דאורייתא היא דכתיב: כבד את אביך ואת אמך! אשת אב הואי. אשת אב נמי דאורייתא היא, דתניא: כבד את אביך ואת אמך, את אביך - זו אשת אביך, ואת אמך - זו בעל אמך, ו"ו יתירה - לרבות את אחיך הגדול! הני מילי מחיים, אבל לאחר מיתה לא. (כתובות קג.)
³² ותקח מן ה' הנביאה אֶחָת אֶהֱרֹן אֶת־הַתָּרֵךְ בְּיָדָהּ וַתַּצְאָן, כָּל־הַנְּשִׂימַם אֶחְרָיָהּ בְּתַפִּים ובמחלות: (שמות טו, כ)
³³ אחות אהרן - על שם הבכור קורא אותה אחות אהרן כמו שפירשתי אצל אחות נביות ואחות לוטן: (רשב"ם שמות טו, כ) \\\\ אחות אהרן - הנכון בעיני כי מפני שהזכרו בשירה משה ומרים ולא הזכרו אהרן רצה הכתוב להזכירו, ואמר אחות אהרן דרך כבוד לו, שיהא אחיה הגדול ואחות הנביאה מתיחסת אליו, שגם הוא נביא וקדוש ה'. ויתכן שדרך הכתובים ליחס אל גדול האחים, וכן ובני כלב אחי ירחמאל (דה"א ב מב), שהיה גדול מאחיו, שנאמר (שם ב ט) את ירחמאל ואת רם ואת כלובי: (רמב"ן שמות טו, כ)
³⁴ לדוגמא: ויָזַד יַעֲקֹב נָדִיד וַיְבֵא עֵשָׂו מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵפָי: וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל יַעֲקֹב הֲלֵעִינִי נָא מִן הָאֲדָמָה הַזֶּה כִּי עֵפָי אֲנִי עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ אָדָּוִם: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכָּרָה כִּיֹּם אֶת בְּכֹרְתְךָ לִי: וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הִנֵּה אֲנִי הוֹלֵךְ לָמוֹת וְלָמָּה זֶה לִי בְכֹרָה: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשִּׁבְעָה לִי כִּיֹּם וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב: וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וְנָדִיד עֲדָשִׁים וַיֹּאכְל וַיִּשְׂתֵּי וַיִּקֶּם וַיֵּלֶךְ וַיֵּרָד עֵשָׂו אֶת הַבְּכֹרָה: (בראשית כה, כט-לד)

³⁵ וַיִּזְלְדוּ לְדָוִד בָּנִים בְּחֶבְרוֹן וַיְהִי בְכוֹרוֹ אֲמֹנוֹן לְאֶחָיוֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית: וּמִשְׁנֵהוּ כְּלָאֵב לְאֶבְיָגַיִל אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמֶלִי וְהַשְּׁלִישִׁי אֲבִישֻׁלֹם בֶּן מַעֲכָה בֵּת תַּלְמִי מֶלֶךְ גִּשְׁוֹר: וְהָרְבִיעִי אֲדֹנִיָּה בֶן חַגִּית וְהַחֲמִישִׁי שִׁפְטִיָּה בֶן אֲבִישֻׁל: וְהַשְּׁשִׁי יִתְרֵעָם לְעֵגְלָה אֵשֶׁת דָּוִד אֵלֶּה יִלְדוּ לְדָוִד בְּחֶבְרוֹן: (שמואל ב ג, ה-ה) \\\\ למה דולגים על כלאב, הבן השני, לא ברוך, אבל ככל שנראה הוא לא היה ראוי למלוכה
³⁶ את בנך בכורך - שהוא המסייע בעיני מלוכה. והיה בזו האמירה לפרעה סכנה גדולה, יותר מכל המכות שלא נגעו בעצם המלוכה רק עונשי המדינה, או אפילו הגיעה המכה לפרעה עצמו מ"מ לא הגיעה לעצם המלוכה. משא"כ כשאמר לו "הנה אנכי הורג את בנך בכורך" היה לו להתפעל ולעשות כל האפשר איזה רע למשה. כמו שמצינו ביהוקים המלך כשקרא לפניו "איכה ישבה בדד" אמר 'אנא מלכא', וכן עוד, וכשהגיע לפסוק "היו צריה לראש" ונגע בזה למלוכותו, יצא מן הגדר ושרף המגילה, וביקש להרוג את הנביא, אע"ג שידע כי דבר ה' הוא. כך כל המכות שהרעו לפרעה לא היה בהם להוציא את פרעה מן הגדר שהיה גדור לבל יגיע במשה, מחמת שידע כי דבר ה' בפיו, אבל באותו מאמר היה בכח להוציאו מן הגדר ולשלוח יד במשה, וא"כ היה למשה לירא להגיד לפרעה כזאת. אבל בשכר הבטחון שהיה למשה בלכתו לשוב מצרימה זכה לחוזק הלב שלא יירא מפרעה משום דבר. ועיין מה שכתבתי להלן (יא, י). (נצי"ב שמות ד, כג)
³⁷ וישלח את עֲבָרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֵלֶיךָ וַיִּזְבְּחוּ זָבָחִים שְׁלֵמִים לִיקָקֶךָ פְּרִים: (שמות כד, ה) \\\\ את נערי - הבכורות (רש"י ורשב"ם שם) \\\\ וְאֵנִי הִנֵּה לִקְחָתִי אֶת הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר רֶחֶם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִיוּ לִי הַלְוִיִּם: (במדבר ג, יב)

